

ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI

Bratr Vavřínec se všechno dozvěděl, a když k němu Julie přišla, měl již promyšlený plán, jak jí pomoci. „Tak se jen utěš.“ řekl jí, „to, co mám pro tebe, tě uchrání. Není to smrt, jen maska smrti, ve které setrváš osmačtyřicet hodin a pak procitneš v náručí svého Romea.“ Po těchto slovech podal Julii lahvičku s jakousi trestí a mluvil dále: „Uchovvej u sebe tuto lahvičku, jdi domů a řekni, že k sňatku svoluješ. Hleď, abys večer ulehla sama, a vypij trest. Rázem pozbudeš vědomí a tvé tělo ztuhne jako v smrti. Až časně ráno přijde ženich, budeš mrtva. Pak podle našeho obyčeje tě odnesou na marách do hrobky Kapuletů. Zatím dozví se Romeo z dopisu ode mne, co zamýšlíme, a přijde tajně za mnou. I budeme spolu hlídat tvé procitnutí a ještě téže noci tě tvůj choť unese do Mantovy. Jdi! Buď silna v předsevzetí a šťastně pochodíš. Já ihned vyšlu bratra s dopisem Romeovi.“

Karel Svoboda: Romeo a Julie

Smrt, třeba vsála tvého dechu med,
nad tvoji krásou dosud moci nemá.
Ještě tě nedobyla. Dosud nachem
ti v tvářích plá a na rtech prapor krásy
a nevztyčen tam bledý prapor smrti.

Proč stále jsi tak krásná? Mám snad věřit,
že netělesná smrt je záletná,
že tě tén kostlivec tu drží v hrobce,
abys mu v temnu byla milenkou?
Mám strach, že je to tak.

*Z Romeova monologu nad mrtvou Julii.
přeložil E. A. Saudek*

Julie udělá, jak jí mnich poradil, a místo svatby se koná pohřeb. Zpráva o Juliině smrti však dostihla Romea dřív než Vavřincův vysvětlující dopis. Zoufalý Romeo si koupil prudký jed a vydal se do Verony do hrobky Kapuletů.

Jak byla i po smrti krásná jeho Julie! Ještě naposledy se na ni zadíval, ještě naposledy ji objal, pak jediným douškem vypil jed. Ještě Julii políbil a zemřel.

Julie zhluboka vydechla a otevřela oči. Bledá zář dohořívající Romeovy pochodně osvětlovala sklepení. Julie zaslechla kroky, poznala bratra Vavřínce. „Kde je můj choť? Kde je můj Romeo?“ Bratr Vavřínec s námahou promluvil: „Pojď! Někdo jde. Vyšší moc překazila náš záměr. Romeo je mrtev – leží zde.“

Julie pevně objala Romea. „Jdi sám“ řekla k Vavřincovi. „Já odtud neodejdu!“ Tiskla k srdci hlavu Romeovu, hýčkala ho v náručí. Vzala ho za ruku; nalezla v ní prázdnou lahvičku. Zahubil se jedem! „Lakomče! Nenechals mi ani krůpěj? Budu tě líbat na rty, snad na nich ještě zbyla trocha jedu pro mne.“ Políbila ho vroucně. Vtom jasné světlo pochodní strážce padlo do hrobky. Julie vytrhla dýku z Romeova opasku a probodla si srdce. –

Strážce oznámily veronskému knížeti, co se stalo, a vzburcovaly rodiny Montekových a Kapuletových. „Bláhoví nepřátelé! Kapulete! Monteku!“ řekl kníže. „Hle, jak potrestalo nebe vaši zášť! Skrze lásku zahubilo všechnu vaši radost.“

V hořkých slzách, zkrúšeni stejnou bolestí, podali si ruce k smíru nad mrtvými hlavami svých dětí – Montek a Kapulet.

Ve vašich hrách, Mistře, jsou odpovědi na všechny otázky, které se člověk odváží ptát. Nejsou čitelné každému oku. Jako byste počítal s tím, že někteří lidé se neumějí správně ptát; a proto dáváte odpověď, abyste provokoval otázku. Inspirujete. Po-noukáte líné mozky. Říkají o Vás, že jste nic nevěděl o zeměpisu. O historii. O současné vědě. O umění. O filosofii a bůh ví co ještě jste prý nevěděl. Jako by geniální člověk musil vědět.

Co tedy dělá z člověka génia? Dnes už víme, že to není ani usnesení, ani Nobelova či jiná cena. Ani nomenklatura. Podařilo se vám obrátit slova v mramor. Učinil jste ze svých her chrámy, kam utíkáme před vichřicí nejistoty nebo sami před sebou. Stěny a stropy jste ozdobil scénami z našich životů a zobrazil jste nás s anatomickou přesností.

Z fiktivního dopisu Jana Wericha Williamu Shakespearovi